

11 april 1961

U 4014/61 - C 46 - P1/PS9.

PA 10038/17

Land:

Kenya.

Onderwerp:

De situatie in Kenya.

GEHEIM

Referenties:

Datum van
waarneming:

Tweede helft maart 1961.

Bron:

Betrouwbaar.

Informant:

Brits industrieel in Kenya, die goede betrekkingen heeft met leidende nationalistes aldaar.

Opmerkingen:

Verzonden aan:

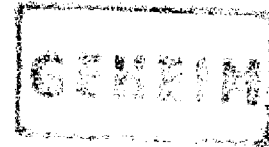
de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

Kenya

DE SITUATIE IN KENYA

De nationalisten in Kenya zijn er van overtuigd, dat MACLEOD van mening was (en in feite nog is), dat een stabiele en krachtige regering, bestaande uit een combinatie van blanken en negers, gevormd had kunnen worden, indien de gouverneur van Kenya, RENISON, van de Britse regering opdracht had ontvangen om KENYATTA in vrijheid te stellen. Slechts ten gevolge van het feit, dat de gouverneur KENYATTA geen volledige vrijheid schenkt is nu een toestand ontstaan, waarin de beide grotere nationalistische partijen KANU en KADU niet kunnen deelnemen aan de regering en in oppositie zullen moeten gaan. KENYATTA zal volgens de gouverneur eerst volledige bewegingsvrijheid verkrijgen, zodra de nieuwe regering heeft getoond, dat zij haar taak aan kan. Maar de regering die haar sporen had moeten verdienen, kan nu niet gevormd worden.

In nationalistische kringen is men er van overtuigd, dat MACMILLAN en MACLEOD om redenen van interne Britse politieke aard niet hebben durven overgaan tot in vrijheidsstelling van KENYATTA. (De herhaalde beweringen van Minister MACLEOD, als zouden beslissingen omtrent KENYATTA bij de gouverneur berusten, worden zelfs in Britse ambtelijke kringen bestempeld als niet meer dan een formule). De reden waarom MACMILLAN en MACLEOD "op de loop" zijn gegaan is volgens zegsman en de nationalisten niet anders dan angst voor de conservatieve fractie in het Lagerhuis en voor de nog krachtiger politieke tegenstand van de conservatieven in het Hogerhuis. Na het uittreden van Zuid-Afrika uit het Gemenebest was de toestand bij de conservatieven, en vooral de

Salisbury-rechtersvleugel, dusdanig gespannen, dat MACMILLAN en MACLEOD een ontploffing vreesden, indien KENYATTA in vrijheid zou worden gesteld.

De kalme waarmee de verkiezingen in Kenya zijn verlopen (ondanks voorspellingen van geweldpleging, afkomstig uit blanke kringen) hielden volgens zegeman de belofte in, dat de inheemse nationalisten met succes aan de nieuwe regering zouden hebben deelgenomen, een succes dat nu in groot gevaar is gebracht om Britse politieke redenen. Onder de nationalisten van Kenya, alsook in gematigde Britse kringen, meent men dat de gouverneur, ongeacht verdere politieke ontwikkelingen, KENYATTA binnen een jaar in vrijheid zal moeten stellen, tenzij een voortgezette vrijheidsbelemmering van KENYATTA tot geweld en opstand zou leiden.

De propaganda, afkomstig van extremistische blanken, als zou de terugkeer van KENYATTA tot herleving van de Mau Mau leiden, wordt door de blanken zelf niet geloofd. Een herleving van de Mau Mau zou alleen maar een belemmering voor het versnellen van het emancipatieproces kunnen vormen. Bovendien zou de Mau Mau op hevige tegenstand van de inheemse bevolking zelf stuiten. De Mau Mau was beperkt tot een deel, en nog wel een klein deel, van de Kikoejoes. En de Kikoejoes zijn weliswaar de grootste stam van Kenya, maar vormen gezamenlijk niet meer dan 25% van de bevolking. De bewering als zouden Afrikaanse leiders als Tom MBOYA, die zelf niet eens een Kikoejoe is, zich met een herleeft Mau Mau willen associëren, is volgens zegeman een aperte dwaasheid.

Een van de merkwaardigste verschijnselen bij de verkiezingen was, dat zelfs de meer extremistische blanken zich er van onthielden verzet aan te tekenen tegen de terugkeer van KENYATTA, zulks omdat de blanke kandidaten van nationalistische kiezers afhankelijk waren. En BLUNDELL, de leider van de gematigde, blanke New Kenya Party, heeft zelfs openlijk verklaard, dat hij en zijn partij er geen be-

zwaar tegen zouden hebben om tezamen met KENYATTA van de nieuwe regering deel uit te maken.

Volgens de mening van zegsman en andere blanken in Kenya zal de maat van de macht van Lord SALISBURY en diens aanhang in het parlement kunnen worden gemeten aan de tijd welke de Britse regering zal nodig hebben om tot volledige in vrijheidsstelling van KENYATTA over te gaan. (KENYATTA zou volgens als betrouwbaar beschouwde informatie een minder goede gezondheid hebben en "een gebluste vulkaan" zijn - hij is de zeventig gepasseerd).

Zowel de kustbewoners (Arabieren die niet wensen geregeerd te worden door Kikoejoes en Luo's) als de Somali's in Noord-Kenya beginnen zich te roeren. De Somali's, die een eigen partij hebben, de Progressieve Volkspartij, hebben er eerder vergeefs bij de Britse regering op aangedrongen om het protectoraat over Kenya met 20 jaar te verlengen, opdat zij Britse bescherming zouden kunnen genieten tegen de nationalistten. Nu duidelijk is dat hiervan geen sprake kan zijn wensen zij aansluiting bij Somalia. De kustbewoners wensen geregeerd te worden door de Sultan van Zanzibar, van wie de Britse regering de kuststrook en Mombasa gepacht heeft.

Tweede helft maart 1961.